

Bibliografie

1. Cioară M. Psihologia generală. Atenția, Oradea: Ed. Universității din Oradea, 2006. 218 p.
2. Golu M. Fundamentele psihologiei. București: Ed. România de mâine, 2007. 832 p.
3. Golu M. Fundamentele psihologiei. București: Ed. România de mâine, 2000. 287 p.
4. Fluoru R. Psihologia atenției. București: Ed. Științifică, 1967, 289 p.
5. Trofăilă L. Psihologia dezvoltării. Chișinău: Reclama, 2007. 256 p.
6. Savca L. Psihoteste, volumul I. 136 p.
7. Zlate M. Psihologia mecanismelor cognitive. București: Polirom, 1999-2004.
8. Zlate M. Fundamentele psihologiei. București: Ed. ProHumanitate, 2000. 329 p.
9. Макеева Г.Т. Тестируем детей. Ростов н/Д.Феникс сост, 2007. 347 п.

ROLUL PROFESORULUI ÎN CONSILIEREA ELEVILOR

Tatiana Barbaroș, dr.științele educației, lector. univ.

Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Universitatea Ovidius, Constanța, România

Rezumat. Printre multiplele roluri ale profesorului se regăsește rolul de consiliere al elevilor. Consilierea presupune asistarea elevilor în luarea unor decizii. În exercitarea acestui rol, profesorul colaborează și cu alți specialiști.

Abstract. Among the teacher's multiple roles is the role of student counseling. Counseling involves assisting students in making decisions. In exercising this role, the teacher collaborates with other specialists.

Profesorul în demersul său educativ exercită mai multe roluri, conform, R.Iucu. Printre acestea este și rolul de consilier [7, p. 35].

- **Planifică** activitățile cu caracter instructiv-educativ.
- **Organizează** activitățile clasei, stabilește programul muncii instructiv-educative.
- **Comunică** informații științifice și seturi axiologice sub forma mesajelor, stabilește canale de comunicare.
- **Conduce** activitatea desfășurată la clasă, direcționând procesul formării elevilor
- **Coordonează** activitățile clasei în totalitatea lor.
- **Motivează** elevii prin diverse forme de întăriri pozitive și negative.
- **Consiliază** elevii în activitățile școlare și cele extrașcolare.
- **Controlează** elevii în scopul cunoașterii stadiului de realizare a obiectivelor.
- **Evaluează** măsura în care scopurile instructiv-educative au fost îndeplinite.

În sens larg, consilierea școlară, e un proces intens de acordare a asistenței psihopedagogice elevilor, studenților și celorlalte persoane implicate în procesul educațional (profesori, părinți, tutori și autorități școlare).

În cadrul grupurilor școlare, conform afirmațiilor G.Tomșa, consilierea reprezintă o formă particulară de interacțiune și influențare, care contribuie la omogenizarea liniilor

grupului de elevi [12, p. 85]. Rolul consilierii este cu precădere unul pro activ, ceea ce înseamnă că ea încearcă prevenirea situațiilor de criză personală și educațională și socială a elevilor.

Același autor susține că unitatea pe care se bazează consilierea școlară este triada familie – copil – școală, fiind preocupată de realizarea unei armonii între cei trei termeni ai relației, în vederea desfășurării unei educații eficiente și a dezvoltării optime a personalității copilului.

Trebuie să pornim de la ideea că activitatea de consiliere specifică orientării școlare și profesionale a elevilor, reprezintă, alături de consilierea psihologică o componentă intrinsecă a consilierii școlare. Actul consilierii și orientării școlare și profesionale a avut totdeauna ca obiectiv potrivirea persoanelor și slujbelor în cadrul unui model liberal al economiei de piață, simultan cu luarea în considerare a indivizilor cu competențe, abilitățile și concepțiile lor despre sine și muncă,” conform lui D.Super [13, p.23], cu toată diversitatea psihologică individuală, diferită în funcție de structurile și ierarhia socială în care trăiesc și cu modul particular de interpretare a lumii prin prisma imaginilor, informațiilor, mesajelor etc. care le sunt oferite și interpretate de persoane și instituții care au autoritatea socială să o facă: instituții ale administrației publice, organizații, partide etc.

O definiție dată consilierii care merită menționată aici este cea dată de R.W. Strowig și care este încrustată astăzi pe o placă de tip comemorativ la Universitatea din Wisconsin (S.U.A.) – Departamentul de Consiliere și Orientare: „Consilierea înseamnă multe lucruri. Ea este o tehnică de informare și evaluare. Ea este un mijloc de a modifica comportamentul. Ea este experiența de comunicare. Dar mai mult decât atât, ea este o căutare în comun a sensului în viața omului, cu dezvoltarea dragostei ca element esențial concomitent cu căutarea și consecințele ei. Pentru mine, restul este lipsit de importanță, dacă nu există acțiunea de căutare a sensului vieții. Într-adevăr, această căutare este însăși viața, iar consilierea este numai o intensificare specială a acestei căutări” [10, p.33].

Aceasta este o definiție operațională și, în același timp, cuprinzătoare. Ea are toate conotațiile asociate cu atributele necesare unei bune consilieri școlare, susține G. Tomșa [12, p.33]. Această definiție pune accentul pe creșterea și dezvoltarea pozitivă și pe relația consilierii cu viața cotidiană. În școală, consilierea tocmai așa ceva trebuie să fie, adică o activitate personală intensă axată pe descoperirea de sine a elevului sau a participanților la procesul educațional.

Într-o altă optică, M. Jigău definește consilierea carierei ca „un proces de compatibilizare maximă între resursele, cerințele, aspirațiile sau interesele profesionale ale unui individ și oferta reală din domeniul educației, formării și integrării socio-profesionale” [8, p.23].

Dacă ne referim la ideile lui I. Dumitru în domeniu, acesta susține că „*consilierea educațională* sau psihopedagogică este un tip de consiliere care are, în același timp, obiective de natura psihologică și pedagogică. Ea urmărește abilitarea persoanei (copil, tânăr

sau matur) pentru a-și asigura funcționarea optimă prin realizarea unor schimbări evolutive ori de câte ori situația o cere, având la bază un model psihoeducațional al formării și dezvoltării personalității umane” [5, p.14]. În plus, cu destulă convingere investigativă, autorul afirmă că anume consilierea educațională presupune „abilitarea oamenilor de a-și rezolva singuri problemele prin însușirea/ învățarea modului de a-și modifica cognițiile și comportamentele pentru a se adapta solicitărilor, de a-și îmbunătăți relațiile cu ceilalți, de a lua decizii și a-și asuma responsabilități, adică, în sinteză, de a dobândi deprinderi de viață sănătoase, atingând un nivel optim de funcționare a propriei personalități” [5, p.14]. Funcționarea optimă și eficientă a persoanei este rezultatul învățării realizate prin aportul educatorilor/profesorilor, și în mod special, prin sprijinul și îndrumarea consilierilor educaționali. Menționăm că A. Băban consideră *consilierea în carieră* ca parte integrantă a consilierii educaționale [1, p.14].

Profesorii școlari deseori facilitează decizia de carieră prin statutul lor profesional. A. Dabija pledează pentru conștientizarea rolului școlii în formarea personalității elevilor, inclusiv al profesorului-diriginte care trebuie să se implice în proiectarea carierei elevilor [3, p.54].

Rolul profesorului în orientarea către o anumită profesie a fost subliniat de către E. Claparede, care la începutul secolului trecut constata că „profesorii sunt adesea consultați de către elevi, părinți sau chiar de către birourile de orientare profesională asupra carierei care convine cel mai bine unui adolescent ce trebuie să absolutească școala”. Autorul recomandă profesorului ca „el însuși să învețe să descopere talente înnăscute, să trezească în copii cunoașterea propriilor sale capacități speciale și cum să-l pună la muncă pentru exercitarea capacităților sale în viitor” [2, p.11].

Rolul profesorului, în special al dirigintelui, a fost analizat și de către cercetătorii D.Ozunu și E.Pop care considerau că „drept formă de bază a orientării profesionale este considerat sfatul de orientare, dat de către psihologul școlar și diriginte” [11, p.69].

Există corelații între stilul profesorului și capacitatea de influențare asupra deciziei adolescentului. Deseori stilul democrat al profesorului corelează cu nivelul de influență asupra adolescentului. Profesorii, prin intermediul metodelor specifice, pot influența procesul consilierii școlare și profesionale a elevilor. Acest proces poate avea loc atât în cadrul unor module tematice implementate la unele discipline precum curriculum la decizia școlii, cât și prin elementele de conținut care pot fi adaptate la orice disciplină din cadrul ciclului liceal.

Profesorul realizează consilierea școlară și profesională prin conținutul obiectului predat, care are legături multiple cu diverse domenii de activitate profesională. O. Dandara susține că profesorul transmite „mesajul valoric al conținutului care dezvoltă interese, formează atitudini și motivează pentru activitate” [4, p.31]. Astfel, profesorul școlar devine un transmițător de valori privind profesia. El însuși, prin comportamentul lui, poate fi un model profesional pentru elevii care doresc să se orienteze spre cariera didactică.

Profesorul-diriginte, prin dubla sa calitate-ca profesor și ca diriginte, cunoaște particularitățile individuale ale fiecărui elev și este persoana care coordonează activitatea de învățare a clasei și asigură calitatea colaborării elev-cadre didactice. Ca rezultat, poate elabora o caracteristică detaliată a tuturor parametrilor dezvoltării și formării personalității elevilor, după cum afirmă A. Dabija [3, p.54]. O. Dandara, consideră că „factorul coordonator al influenței educative în structura sistemului existent îi revine dirigintelui” [4, p.4].

Un aspect important este faptul ca profesorul diriginte asigură și procesul de consiliere primară în cadrul relației profesor-elev. Consilierea reprezintă momentul cel mai important în activitatea de orientare a carierei , iar consilierea individuală, pe care o asigură profesorul diriginte, constituie esența unui program de consiliere școlară și profesională [9, p.287].

Din perspectiva *Modelului holist de orientare a procesul de consiliere* profesorul colaborează cu alți factori. Acest model susține că analiza relațiilor de consiliere școlară și profesională, alte tipuri de consiliere și modele de orientare din mediul educațional arată că în acordarea de sprijin pe parcursul dezvoltării sunt implicați diverși actori. Este foarte important, conform specialiștilor, să se definească rolurile fiecăruia: cine, ce și cum face, cum poate rolul sau acțiunea lor să fie consolidată de acțiunea și activitatea celorlalți. Este nevoie să existe, așadar, un model care să permită definirea diferitor roluri și primirea contribuției din partea diferiților actori.

Un concept interesant pentru un astfel de model a fost sintetizat din propunerile mai multor practicieni de R.V. Esbroeck [6, p.23]. Propunerea se referă la o abordare pe trei niveluri, la integrarea a trei zone și la o idee axată pe elev. Aceste idei, deși nu sunt întotdeauna integrate, se regăsesc în diverse modele. În funcție de aceste modele diferite, a fost elaborat un model holist de orientare axat pe elev, în care rolul diverșilor actori poate fi definit și în funcție de zonele de orientare în care se operează.

a. Primul nivel al modelului presupune un sprijin ușor accesibil, integrat în procesul de învățare. Acesta acoperă toate domeniile de orientare și este accesibil elevilor și clasei în care funcționează. La acest nivel se acordă o atenție deosebită și observației. Aceasta ar trebui să conducă la detectarea posibilelor dificultăți și a situațiilor problematice. Se acordă un prim sprijin, dar nu se continuă cu remedierea. Este evidentă nevoia de a se acorda sprijin prin participarea la programe speciale, efectuate și/sau supervizate de alți specialiști și experți. Acesta este, fără îndoială, cazul programelor referitoare la educația în vederea dobândirii independenței și a calităților de autoconducere.

Personalul implicat la acest nivel este reprezentat de profesorii care au fost pregătiți pentru a-și dezvolta capacitatea de a conștientiza problemele și situațiile problematice și mai puțin pentru a le rezolva. Aceștia nu au o specializare într-un anumit domeniu al consilierii, acționând fără a face distincții între diversele domenii. Persoanele care lucrează în cadrul

modelului îndrumătorului, mentorului sau al responsabilului de grupă trebuie considerate factori de nivelul întâi.

b. Al doilea nivel este compus dintr-un sistem de consiliere structural-dezvoltat în cadrul unei zone mai largi a activităților educaționale. Acesta trebuie să fie ușor accesibil elevilor. Deși poate să existe o anumită specializare în funcție de domeniile de consiliere, persoana implicată în această acțiune trebuie să fie capabilă să opereze într-o anumită măsură și cu celelalte zone. Cu toate acestea, este de preferat ca acoperirea tuturor domeniilor de consiliere să se realizeze pe cale complementară prin specializarea consilierilor și prin munca în echipă. La acest nivel, principalele sarcini sunt diagnosticul diferențial și aplicarea unor programe specializate de dezvoltare.

Specialiștii de la acest nivel pot fi reprezentați, în primul rând, de specialiștii interni care trebuie să rămână implicați în procesul de predare. Acest personal va contribui, în mod special, la aplicarea programelor de dezvoltare și la prevenirea apariției problemelor. Activitățile de grup sunt esențiale în acest tip de abordare. La acest nivel pot fi implicați și experții interni. Ei vor fi solicitați, în special, în consilierea individuală și, mai ales, în diagnosticul diferențial [6, p.24].

c. În cadrul celui de al treilea nivel sprijinul în consiliere este extern, situat în afara procesului de învățământ. Serviciile strict specializate sau consilierii vor acoperi numai părți ale anumitei zone. Accesul la acest nivel trebuie să se realizeze în urma unui referat făcut de un consilier de la nivelul al doilea. Sarcina principală constă în diagnosticul diferențial, de mediere și sprijinul consilierilor de la nivelurile inferioare.

În conformitate cu modelul holist, mai mulți specialiști pot face parte dintr-o echipă de consiliere și fiecare persoană are de exercitat un anumit rol. Este foarte important ca fiecare membru să știe în ce constă rolul său și în ce relații de complementaritate se află cu celelalte roluri.

Profesorului îi revine rolul de inițiator și facilitator al procesului consilierii la elev. Din această perspectivă ar trebui acordată mai multă atenție dezvoltării abilităților profesorilor de acordare a consilierii elevilor.

Bibliografie

1. Băban A., Petrovai D., Lemeni G. Consiliere și orientare educațională. Ghidul profesorului. București: Humanitas Educațional, 2002.
2. Claparede E. Orientarea profesională. Probleme și metode. București: Institutul Românesc de Organizare Științifică a Muncii, 1928.
3. Dabija A. Dirigintele – factor esențial în educația vocațională a tinerei generații în Didactica PRO, Nr.2 (30), 2005, p.54-56.
4. Dandara O. Proiectarea carierei: Dimensiuni ale demersului educațional. Universitatea de Stat din Moldova. Fac. De Psihologie și Științe ale Educației, 2009.

5. Dumitru I. Consilierea psihopedagogică. Bazele teoretice și sugestii practice, Iași: Polirom, 2008.
6. Esbroeck R.V. Teorii ale dezvoltării carierei. în Orientarea școlară și profesională a tinerilor rezidenți în zone defavorizate socio-economic și cultural. București: Institutul de Științe ale Educației, 2001.
7. Iucu R. Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză, Polirom, Iași, 2009.
8. Jigău M. Consilierea carierei. București: Sigma, 2001.
9. Klein M. Consilierea familiei în: Revista de pedagogie, nr. 1-12/1997, București: Institutul de Științe ale Educației.
10. Orientare și consiliere școlară privind cariera în învățământul profesional și tehnic (curs de formare în cadrul proiectului Phare: Dezvoltare instituțională pentru coeziunea economică și socială – TVET-Romania, Contract nr: Phare RO 2003/005/551.05.01.02.01).
11. Ozunu D., Pop E. Educație și profesii. București: Editura Politică, 1979.
12. Tomșa G. Consilierea și orientarea în școală. București: Casa de editură și presă Viața Românească, 1999.
13. Super D.E. A life-span, life-space approach to career development. In: D. Brown; L. Brooks (eds). Career choice and development. (2nd ed.), p.185-226, San Francisco, Jossey-Bass, 1990.

COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN FORMAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE LA ELEVII ALOLINGVI

Alina Ciobanu, masterandă UST

Nicolae Silistraru, dr. hab., profesor universitar, PPG, UST

Rezumat. Formarea/dezvoltarea competențelor disciplinare însușirea limbii române se axează pe valorile fundamentale naționale, de familie, individuale etc., cercetând și sistematizând metodologii eficiente, atractive, interactive, dezvoltând în mod insistent și competența elevilor de *a învăța să învețe*.

Rezume. Training/skills disciplinary Romanian language acquisition focuses on fundamental national values, family, individual, etc. Planning the researching and efficient methodology, attractive, and strongly developing the competence of pupils to learn.

Conceptul de *competență*, în complexitatea sa, vine să contureze principiile de lucru, să definească procesul de comunicare, bazat pe cunoașterea limbii. Utilizarea diverselor tehnici de lucru și strategii didactice vor forma competențe de comunicare axate pe abilitate, performanță și productivitate lingvistică. Dezvoltarea competențelor de comunicare nu se poate concepe fără îmbogățirea vocabularului.

Este cunoscut că formarea integrală și armonioasă a unei personalități autonome utile societății trebuie să se producă în temeiul unei dezvoltări continue a competențelor de